

Lesley Griffiths AC
Y Gweinidog Cymunedau a Threchu Tlodi
Llywodraeth Cymru
Cardiff Bay

26 Ionawr 2016

Cyllideb ddrafft 2016–17

Annwyl Weinidog

Diolch i chi am fod yn bresennol yng nghyfarfod y Pwyllgor Plant, Pobl ifanc ac Addysg ar 21 Ionawr i drafod y Gyllideb ddrafft, ac am ddarparu'r wybodaeth y gofynnwyd amdani cyn y cyfarfod y gyllideb.

Mae eich blaenoriaethau ar draws eich portffolio wedi'u nodi'n glir yn eich adroddiad i'r Pwyllgor. O fewn y blaenoriaethau hyn rydych wedi nodi nifer o feysydd allweddol sy'n cael effaith uniongyrchol ar blant a phobl ifanc.

Mae'r Pwyllgor yn croesawu buddsoddiad Llywodraeth Cymru yn y blynyddoedd cynnar, yn benodol, y cymorth i blant o'r cartrefi mwyaf difreintiedig. Mae'n hanfodol, fodd bynnag, bod penderfyniadau cyllido yn seiliedig ar dystiolaeth i raddau digonol, ac yn anffodus nid yw'n glir sut y daethpwyd i'r penderfyniad i ddyrannu symiau sydd bron i 36 y cant o'ch holl adnoddau ar ddwy raglen benodol (Dechrau'n Deg a Theuluoedd yn Gyntaf).

Un o brif bryderon y Pwyllgor yw, a oes digon o wybodaeth fonitro a all ddarparu tystiolaeth ynghlŷn â gwerth am arian buddsoddiadau a fwriadwyd yn benodol er budd plant a phobl ifanc. Yn benodol:

- A all y systemau monitro sydd ar waith ar hyn o bryd ddangos tystiolaeth am well canlyniadau ar gyfer plant a'u teuluoedd, ac yn ei dro, a yw'r data sydd gennych yn golygu y gallwch ddangos eich bod yn cyflawni'r canlyniadau a fwriadwyd, ac felly, yn cyflawni gwerth am arian o ran y buddsoddiad.
- Bod yr Adran yn parhau mewn sefyllfa lle na all fesur nifer y plant sy'n elwa o bob un o'r pedwar hawl Dechrau'n Deg, a bod cyfraddau defnyddio 'hawliau iaith a lleferydd' Dechrau'n Deg yn cael eu diffinio 'fel cwrs a gynigir i riant unigol a oedd yn bresennol yn y sesiwn gyntaf'.
- Er y croesawn eich penderfyniad i gynnwys elfen allgymorth i Dechrau'n Deg, rydym yn bryderus nad oes unrhyw system ar waith i asesu ei werth am arian. Byddai cael gwerthusiad o'r elfen bwysig hon yn hwyluso penderfyniadau gwybodus ynghylch a ddylid ehangu'r dull gweithredu presennol o ran allgymorth, neu a oes angen dulliau gwahanol.
- Nodwn hefyd nad oes system ar waith i fonitro cyrhaeddiad y garfan o blant sydd wedi elwa o Dechrau'n Deg ar eu taith drwy'r ysgol gynradd a'r ysgol uwchradd ac yn y cyfnod pontio pwysig rhwng y ddau gam. Byddem yn croesawu cael adborth ar drafodaethau y byddwch yn eu cael o bosibl gyda'r Gweinidog Addysg a Sgiliau yn y dyfodol, i edrych yn fanwl ar y posibiladau ar gyfer monitro canlyniadau o'r fath ar lefel disgyblion unigol o ran plant sy'n elwa o Dechrau'n Deg, a'r posibilrwydd o barhau â hyn yn y tymor byr ac yn yr hirdymor.

Nodwn farn y Comisiwn Symudedd Cymdeithasol a Thlodi Plant yn ei adroddiad diweddaraf ar Gyflwr y Genedl, yn Rhagfyr 2015, ble y dywed ei fod yn pryderu bod gormod o raglenni sy'n gorgyffwrdd a bod adnoddau yn cael eu gwasgaru'n rhy denau, a bod llawer o blant a theuluoedd sy'n byw ar incwm isel nad ydynt yn cael gwasanaethau.

Nodwn hefyd fod nifer cynyddol o blant yng Nghymru yn byw fel rhan o deuluoedd sy'n byw mewn tlodi mewn gwaith. Mae angen rhagor o fonitro a gwerthuso cadarn i ganfod a yw'r Gweinidog yn sicrhau gwerth am arian o fuddsoddiadau mewn amrywiaeth o raglenni unigol ar draws y portffolio.

Mae'r Pwyllgor o'r farn bod angen edrych ar sut y mae'r amrywiaeth o bolisïau ar draws eich portffolio yn cyd-blethu, a sut y gellir eu defnyddio i sicrhau'r canlyniad gorau posibl ar gyfer plant a phobl ifanc. Bydd y ffaith bod data mwy cynhwysfawr ar gael yn sail i wneud penderfyniadau yn y Pumed Cynulliad ynghylch p'un ai a oes angen ail-flaenoriaethu cyllid ar draws eich portffolio cyfan i nifer lai o raglenni er mwyn cyflawni graddfa'r newid sydd ei angen.

Mae'r Pwyllgor eisoes wedi croesawu'r ymrwymiad a nodwyd gan Lywodraeth Cymru i hawliau plant a'r ffaith ei fod wedi ymgorffori Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn i gyfraith ddomestig yng Nghymru drwy'r Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011. Fel y Gweinidog â chyfrifoldeb cyffredinol dros blant a phobl ifanc, mae'r Pwyllgor am fynegi siom wrthyich nad oes Aseiad annibynnol o Effaith y Gyllideb Ddrafft ar Hawliau Plant wedi bod ar gael i ni.

Mae'r Pwyllgor yn gwerthfawrogi rhai o rinweddau Aseiad Effaith Integredig. Fodd bynnag, mae diffyg Aseiad annibynnol a thryloyw o Effaith ar Hawliau Plant yn golygu ei bod yn fwy anodd nodi sut y bydd y modd y mae Llywodraeth Cymru yn dyrannu adnoddau yn effeithio ar holl blant a phobl ifanc, ac ar grwpiau unigol yn y boblogaeth.

Rydym yn croesawu eich cytundeb i ddarparu rhagor o fanylion ynghylch y fformiwla a ddefnyddir i ddosrannu'r gostyngiad yn y dyraniad Teuluoedd yn Gyntaf ar draws y 22 o awdurdodau. Byddai'r Pwyllgor yn croesawu cael y wybodaeth hon cyn gynted ag y bo modd er mwyn llywio dadl derfynol y Cynulliad ar Gyllideb Ddrafft Llywodraeth Cymru 2016-17.

Rwy'n anfon copi o'r llythyr hwn at Gadeirydd y Pwyllgor Cyllid er mwyn helpu'r Pwyllgor hwnnw i graffu'n gyffredinol ar y Gyllideb Ddrafft.

Yn gywir

Cadeirydd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg:

Copi: Jocelyn Davies AC, Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid

